

Streekwandeling – PASTOOR NERINCKX 8km - BEZIENSWAARDIGHEDEN

Sint-Antoniuserk

De Sint-Antoniuserk heeft een ommuurd en omhaagd kerkhof, al sinds de 18de eeuw alleen ten zuiden. Het kerkhof herbergt graftekens uit het interbellum en de naoorlogse periode.

De kerk heeft een laag koor met driezijdige apsis, die werd vergroot. De vierkante westertoren werd in de 2de helft van de 13de eeuw met lokale witte zandsteen opgetrokken in Maas-romaanse stijl. In 1894 werd de bouwvallige kerk grondig gerestaureerd in neogotische stijl en kreeg een nieuw portaal en zuidelijke zijbeuk. De toren, de hoofdbeuk, het koor en de noordelijke zijbeuk bleven bewaard. Er kwam een zuidelijke kruisbeuk met het altaar van Sint-Antonius de Eremit bij. De patroonheilige Sint-Antonius de Eremit was de beschermer van het vee en vooral van de varkens. Het houten beeld van Sint-Antonius werd helaas gestolen. In de noordzijde kwam er een doopkapel bij met een zijtorentje en een zijkapel met zijaltaar. Het meubilair was het werk van pastoor Jordens, een ervaren timmerman.

In de doopkapel staat de unieke vroegromaanse doopvont in blauwe steen. De kom rust op 4 pijlers met elk een gebeeldhouwd mensenhoofd waartussen halfverheven versieringen met druiven en bladeren zijn aangebracht.

Tegen de zijmuur hangt het schilderij 'Discipelen van Emmaüs' van Pieter Jozef Verhaeghen (hofschilder van Maria-Theresia - 18de eeuw). Het houten beeld Sint-Anna ten drieën dateert uit de 16de eeuw.

Deze kerk heeft 2 bekende Meerbekenaren gehad. De eerste was Frans Van de Velde of Sonnius, die pastoor was in 1535 en later bisschop werd, eerst in 's-Hertogenbosch en nadien in Antwerpen.

De tweede bekende Meerbekenaar is Karel Nerinckx, pastoor vanaf 1793 tot de Beloken Tijd, waarna hij moest vluchten voor de Franse soldaten. Hij vertrok in 1804 naar de Verenigde Staten, als missionaris en kerkbouwer in Kentucky.

Om hem te herdenken heet de 8 km-wandeling Pastoor Nerinckxwandeling.

Aan de buitenzijde tegen de toren bevindt zich de grafsteen van Libertus Joannes Baptist Christijn, oudste zoon van de 2de baron van Meerbeek. De andere grafsteen is die van Engelbert Vrebos, gewezen burgemeester, met een herinnering aan zijn 103 jaar oud geworden grootvader die schepen in geweest van Meerbeek (17de - 18de eeuw).

Meer erfgoeddetails van deze kerk vindt u op volgende link :

<https://inventaris.onroerendergoed.be/erfgoedobjecten/43369>

Bibliografie

A.WAUTERS. Histoire des environs de Bruxelles. 1855. Heruitgave 1973, deel 8A, p. 419, p. 430-434.

F.MAES. Meerbeek en zijn verleden - Eigen Schoon en De Brabander, 1960.

H. VANNOPPEN. De geschiedenis van Meerbeek, de baronie tussen de Tomme en de Burcht. 1979, p. 47, p. 74-46

H. VANNOPPEN. De Sint-Antoniuserk te Meerbeek - De Autotoerist, 1980, p. 426-427.

R.NEYS. De Sint-Antoniuserk van Meerbeek - Tussen Brussel en Leuven, nr. 3, juli 1987.

J.JANSEN. Fotorepertorium van het meubilair van de Belgische bedehuizen. Provincie Brabant. Kantons Leuven I en II. Brussel, 1980, p. 113-114.

H. VANNOPPEN. Honderd Kortenbergse gebouwen. Op stap door tien eeuwen verleden. Boek en Vorm. Winksele, 1999, p. 129-130.

Pastorie

De pastorie heeft een tuin met 3 taxussen, een es en een notenboom. De es had een doel. De es ondersteunt in de Germaanse mythologie het dak van de wereld. De es was toegewijd aan Thor, god van de donder. Uit essenhout vervaardigden de Germanen pijlen en speren, die hen onkwetsbaar maakten. De 'vliegertjes' van de es beschermden de mensen tegen hekserij.

Oorspronkelijk was dit een lemen kapelaanwoning voor de kapelaan die de zaterdagse mis opdroeg. In 1471 werd beslist dat de pastoor van Meerbeek in deze woonst zijn intrek zou nemen. Op de plaats van het lemen huis werd later een stenen huis met schuur en stal gebouwd, met eigen middelen van de pastoor.

Dat huis brandde af bij de inval van de Franse soldaten. De eerste bekende pastoor van Meerbeek, Sonnius (eerste bisschop van 's-Hertogenbosch) woonde hier in de 16de eeuw. Midden 18de eeuw liet de Abdij van Affligem verplicht een nieuwe pastorie bouwen. Het zou de verblijfplaats worden van de Abt (de Aartsbisschop van Mechelen) en de tiendheffer van Affligem bij hun doortocht.

De nieuwe pastorie was een twee verdiepingen hoog burgerhuis, opgetrokken uit bak- en zandsteen. De afgeschuinde zandstenen sokkel en de speklagen zijn opvallend. De Lodewijk XVI-deuromlijsting in arduinsteen is opvallend. De grote ontvangstzaal is versierd met muurschilderingen van rond 1900. Pastoor Karel Nerinckx, de missionaris van Kentucky, verbleef er van 1793 tot de Beloken Tijd, toen hij Meerbeek moest ontvluchten.

Meer erfgoed details van de Pastorie vind u hieronder :
<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/43370>

OC Atrium

Het ontmoetingscentrum Atrium is vandaag een polyvalente locatie voor toneel- & filmvoorstellingen, restaurantdagen of vergaderingen.

Dit classicistisch eclectisch gebouw, getekend door architect Van Arenbergh, was vroeger het gemeentehuis van Meerbeek, de gemeenteschool en de gemeente-onderwijzerswoning. Later werd de speelplaats overdekt en is dan de huidige feestzaal geworden. Het werd omgedoopt tot ontmoetingscentrum in 1988.

Sint-Antoniuskapel

Deze veldkapel in wit geschilderde baksteen werd einde 19de eeuw gebouwd samen met de hoeve van Edward De Wit. Het nokdak is met pannen belegd. Antonius de Heremiet is de patroonheilige van Meerbeek en met deze kapel is ook de legende van het gevecht tussen Sint-Antonius en lodder met zijn keet verbonden.

Lodder is een plaaggeest, schaars gekleed en hij laat zijn ketting aan zijn linkerenkel rammelen. Hij is dag en nacht bezig en is overal. Meestal houdt Lodder zich schuil achter bomen en struiken of onder bruggen. Hij valt alleen 's nachts aan en verdwijnt bij het ochtendgloren. Wanneer een dronken boer terug naar huis strompelt, springt hij in zijn nek en klampt hij zich stevig vast. De arme man moet de hele nacht ronddolen met Lodder op zijn rug. Bij het krieken van de dag is Lodder verdwenen. Uitgeput wordt de arme boer 's morgens wakker, ergens onder een boom of in een gracht, totaal uitgeput. Maar of dat door de drank is of door Lodder... dat laten de verhalen in het midden.

Pachthof van de 7 Slapers

De geschiedenis van het Pachthof van de 7 Slapers startte in 1437. Het pachthof was een inkomen voor het Godshuis van de H. Drievuldigheid of van de Zeven Slapers te Leuven. Dit Godshuis werd in 1437 gesticht door Jan Keynoghe, schepen van Leuven. Bij testament van 5 april 1460 schonk Jan Keynoghe zijn pachthof te Meerbeek aan de fundatie der Zeven Slapers. In 1692 pachtte Peeter Neefs dit pachthof. Zijn zoon Gilles Neefs en zijn kleinzoon Jan Neefs, schepen van de baronie Meerbeek, volgden hem op deze hoeve op. De dochter van deze laatste, Anna-Maria Neefs, huwde Peter Vanden Eynde en zo kwam de familie Vanden Eynde op het pachthof. Op het einde van de 17de en in het begin van de 18de eeuw was het pachthof belangrijk voor de schapenteelt. In 1702 telde het 100 schapen. De asymmetrische schuur dateert van het einde van de 18de eeuw. Carolus Vanden Eynde woonde als oude vrijgezel met zijn oude blinde zuster op het pachthof, dat sterk achteruit boerde. In 1876 liet hij het pachthof over aan Michel Vrebos. De familie Vrebos bewoonde het pachthof tot een tiental jaar geleden. Het woon- en stalgedeelte stond met de zijgevel naar de straat. De schuur en de paardenstallen vormden een L-vormig blok tegen de Goedestraat. Enkele gebouwen zijn nog 18de-eeuws en nog steeds imposant blijven de schuur met de rondboogrijpoort en de toegangspoort tot de binnenkoer.

Bibliografie

- A. WAUTERS. Histoire des environs de Bruxelles. 1855. Heruitgave 1973, deel 8A, p. 419, p. 430-434.
- F. MAES. Meerbeek en zijn verleden -Eigen Schoon en De Brabander, 1960.
- H. VANNOPPEN. De geschiedenis van Meerbeek, de baronie tussen de Tomme en de Burcht. 1979, p. 47, p. 74-46
- H. VANNOPPEN. De Sint-Antoniuserkerk te Meerbeek - De Autotoerist, 1980, p. 426-427.
- R. NEYS. De Sint-Antoniuserkerk van Meerbeek - Tussen Brussel en Leuven, nr. 3, juli 1987.
- J. JANSEN. Fotorepertorium van het meubilair van de Belgische bedehuizen. Provincie Brabant. Kantons Leuven I en II. Brussel, 1980, p. 113-114.
- H. VANNOPPEN. Honderd Kortenbergse gebouwen. Op stap door tien eeuwen verleden. Boek en Vorm. Winksele, 1999, p. 129-130.

Athena Helios naturismecamping

Aansluitend op Bertembos ligt het Grevenbos-Eikenbos in Meerbeek waar je interessante heidevegetaties vindt. Het dankt zijn naam aan het feit dat het lang privé-bezit is geweest van de grafelijke familie De Merode met kasteel in Everberg. In het Romeins Kadaster zijn aanwijzingen gevonden dat door ontginning en de oude verbindingswegen tussen Leuven en Brussel zoals de Oude Baan en een oude Aarschotse en (Ter)Vuersche Baan (huidige Heerbaan in Meerbeek) het grote Bertembos is opgesplitst geraakt en Grevenbos een deel is hiervan.

Het Grevenbos (eikenbos) , deel van het Brabants leemplateau, kent zijn ontstaan in 1203 met het ontstaan van de gestichte priorij van Terbank bij Leuven. Rond 1970 werd in een westelijke uitloper van het Grevenbos te Meerbeek echter een natuuristen recreatiepark Helios Athena opgericht en door een 2 m hoge, ononderbroken muur omringd.

Helios Athena is een commerciële Belgische natuuristenorganisatie vzw, opgericht in 1955 door Irène en Robrecht Lambrechts met 5 recreatie locaties. Ze hebben 5 recreatie locaties en het is een besloten club waar je een lidmaatschap moet voor hebben via de Belgische Federatie van Natuuristen of de internationale Federatie van Natuuristen of een dag lidmaatschap kan aanschaffen ter plaatse . De leden ontvangen een ledentijdschrift en hebben ook een digitale lidkaart ter beschikking. Zij waren ook de medeoprichters van de Belgische Federatie van Natuuristen. Naturisme, ontstaan in de 19de eeuw als reactie op de industriële revolutie, is een manier om in harmonie te leven met de natuur, naakt samen te zijn met anderen met zelf respect , respect voor de anderen en hun opvattingen als ook voor het milieu. Door het naakt zijn vallen de zichtbare maatschappelijke standsverschillen weg. De meeste recreatie domeinen bezitten campeerplaatsen, vakantie-huizen voor de leden. Daarnaast kan je als passant ook een campeerplaats of chalet huren. In 3 domeinen hebben de bezoekers horeca, winkel, zwembad , sportvelden en sauna ter beschikking

Formeel is bij ons in België naturisme niet toegestaan. Wij zijn het enige West-Europese land waar natuuristen-locaties en naturistische evenementen van haar bezoekers een verenigings- FBN (nationaal) dan wel INF (internationaal) lidmaatschap vereisen. Dit in de zin van een besloten club. Zo ook geldt dit juridisch voor Athena. Met ongeveer 8000 leden (2018) is het hiermee de grootste natuuristenvereniging van Europa

Door een handigheid in de wet heeft de kustplaats Bredene sinds 30 juni 2001 een naaktstrand bereikbaar via de halte Renbaan van de kusttram. De kustgemeente Middelkerke heeft naar het westen toe bij Lombardsijde overeenkomstige plannen.

't Vossenhol

In het glooiend landschap tussen Bertem en Meerbeek , gemakkelijk toegankelijk met de fiets of te voet ligt het speelbos 't Vossenhol. Vanuit het speelbos kijk je uit op een staaltje indrukwekkende luchtvaart-technologie , nl. het radarstation te Bertem.

Het speelbos is ongeveer 5 ha groot. Het domein is zuidelijk gericht en geniet een microklimaat. Het biedt recreatie voor groot en klein met ecologische en recreatieve opgedeelde ruimtes en is toegankelijk voor rolstoelgebruikers. Kinderen kunnen naar hartenlust spelen, met takken sleuren, hutten bouwen en ravotten op de speelweide of lopen door de betonen koker, een hindernissen parcours afleggen , klauteren op de kleine klimmuur en lopen in het doolhof. Even uitrusten kan op de houten paddestoelen, zitbanken of in het gras op de picnicweide en zo samen een gezellig familie moment beleven. Ruime parkeerplaats is voorzien en bereikbaar via de Meerbeeksesteenweg, Hulstbergstraat (Kortenbergh-*Meerbeek*) en de Heerbaan (Kortenbergh-*Meerbeek*).

Radarstation van Bertem

Het radarstation in Bertem bestaat uit twee radartorens die 350 m uit elkaar liggen: een hoofdtoren en een 'back-uptoren'. De radar in Bertem bestrijkt een gebied met een straal van 260 km (Parijs-Dover-Leeuwarden-Frankfurt) tot op een hoogte van 60.000 voet (nagenoeg 20 km). Bertem bezit een primaire en een secundaire radar. De primaire radar geeft informatie over de afstand, de vliegrichting en de snelheid van het vliegtuig. De secundaire radar zendt pulsen uit die door een transponder aan boord van het vliegtuig worden beantwoord met gegevens over de hoogte, de identificatie van het vliegtuig en eventuele alarmmeldingen. Met behulp van deze radarinstallaties wordt sinds enige tijd ook het weer voorspeld. Skeyes staat samen met Eurocontrol en de militaire luchtvaartautoriteiten in voor de veiligheid in het Belgisch luchtruim en op de luchthavens en controleert alle vliegbewegingen rondom Brussels Airport.
bron: www.belgocontrol.be

Den Tomme

De eerste vermeldingen van Zeven Tommen, bewoningskern 'Tomme' vandaag, dateren uit de Frankische tijd bij de parcellering van de kouters tussen Meerbeek en Eikenbos.

In 2014 kwam er duidelijkheid voor de bewoners van Den Tomme na 10 jaar onzekerheid i.v.m. de bestemming van het gebied van weekendzone naar sociale zone. Daardoor werd het mogelijk om er permanent te verblijven mits te voldoen aan strenge regels:

Een bouwoppervlakte van maximum tachtig vierkante meter, verharde zones zoals terrassen en opritten van in totaal niet meer dan 25 vierkante meter en een nokhoogte van maximum vijf meter. Dat zijn nog maar enkele regels waaraan de huizen in Den Tomme moesten voldoen volgens de regels die het provinciebestuur opstelt in haar provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan (PRUP).

Waterreservoirs

Tijdens de aanleg van het waterstation zijn bij graafwerken vondsten uit de Midden-Romeinse tijd aangetroffen (aardewerk en maalsteenfragmenten). In deze zone zou één van de oudst bekende middeleeuwse woonkernen van Meerbeek tot de 17e eeuw hebben gelegen, met onder meer het 'Hof op de Zeventomme' en het 'Hof van Protegem' in de onmiddellijke omgeving (Maes 1960, 466-468). Het huidige terrein van de waterreservoirs te Meerbeek voorziet in 60% van de waterverdeling door de Watergroep in Vlaams-Brabant. Het eerste reservoir trad in werking in 1947 en het tweede reservoir in 1995, goed voor een bergingscapaciteit van max 60.000 m³/dag en een gemiddelde productie van 48.000 m³/dag. De reservoirs worden gevoed door een 15-tal winningen in Vlaams- en Waals-Brabant. Het ligt op de as 'Toevoer Mechelen' aangelegd na WO II om aan de verhoogde vraag naar water te kunnen voldoen. Toekomstplannen van de watergroep in april 2021 om de site te renoveren en te voorzien van een waterproductiecentrum met ontharding in Vlaams-Brabant en verhogen van de leveringszekerheid van drinkwater (38% aandeel drinkwater).

Rol van de site naar de toekomst :

- Versterkte rol als centraal knooppunt in toevoer van water
- Vernieuwde opslagstructuur voor komende decennia
- Verhoogde leveringszekerheid voor meer dan 100.000 gezinnen en industrie uit de regio zoals o.a. Ziekenhuis Gasthuisberg
- In volgende fase voorzien in ontharding van water toegevoerd uit Mechelen-Zuid

Vijfwegenboom

Het wegenknooppunt 'Vijfwegen ' verloor aan belang in de 18de eeuw nadat de nieuwe steenwegen Leuven – Brussel –Tervuren waren aangelegd. Uit graafwerken in de jaren '90 vorige eeuw bleek uit gevonden aardewerk aan de Heerbaan dat er aan dit wegenknooppunt verschillende hoeves en andere woonsten geweest zouden zijn. Een hoger gelegen gebied gaf pestzieken en melaatsen de kans om te bedelen. Tomme verwijst ook naar vroegere tumuli, begraafplaats in de Romeinse tijd.

Op ' Den Tomme' komen 5 wegen samen, namelijk de Billekensbergweg , Oude baan(Heerbaan) en de Aarschotse baan. Dit zijn maar 3 wegen maar op de luchtfoto's lijken het er 5 te zijn.

Aan het vijfwegenkruispunt stond vroeger de vijfwegenboom, in de 19de eeuw een machtige lindenboom, die meermaals door bliksem getroffen werd. Ter gelegenheid van het openstellen van het Vijfwegenboompad in 1980 werd een nieuwe lindenboom geplant.

Monument graaf Werner de Merode

In het Warandebos staat de gedenksteen ter ere van graaf Werner de Merode. Het ligt naast de Aderbeek. Het warandebos is bijna 70 hectare groot en ligt tussen het sportcomplex Colomba in Kortenberg en de Prinsendreef in Everberg. Het heeft een rijke flora dankzij de hoogteverschillen en verscheidenheid in grond en geniet strenge bescherming door de aanduiding als parkgebied in het gewestplan.

Op de plaats van het monument overleed graaf Werner de Merode in augustus 1840 in de armen van zijn zoon Louis tijdens de jacht nadat hij zich onwel voelde.

Een gedeelte van de tekst op de gedenksteen zijn de laatste woorden van de graaf : Onze eerste plicht is om het voorbeeld te zijn. Erboven staat : 'En pieux souvenir de Jean-Baptiste-Werner-Ghislain Comte de Mérode, frappé ici de mort le 2 août 1840 dans les bras de son fils le Comte Louis de Mérode. Notre premier devoir est celui de l'exemple - dernières paroles du défunt'.

Graaf Werner de Merode, werd in 1797 te Brunswijk geboren en was lid van het Belgisch [Nationaal Congres](#), volksvertegenwoordiger en burgemeester van Everberg. In [1831](#) werd hij verkozen voor het eerste parlement van België als volksvertegenwoordiger en vervulde dit mandaat tot aan zijn dood.

Graaf Werner de Merode trouwde in 1818 met gravin Victoire de Spangen Uyternesse (1799-1845) en ze hadden zeven kinderen, die na zijn dood in het huwelijk traden met leden van de hoge Belgische of Franse adel en die zorgden voor een reeks nakomelingen. Hij is de betovergrootvader van de huidige Prins Jean de Merode, bewoner van het Merodekasteel in Everberg,

Prinsendreef

Deze statige dreef verbindt de Leuvensesteenweg met het rondpunt aan het pachthof Het biesthof en loopt langs het domein met kasteel van de Prinsen de Merode en het hoger gelegen Warandebos of Plantsoenbos, ongeveer 70 ha groot met zeer gevarieerde flora en ijskelder.

Wijnegemhof

Wijnegemhof of "Boone's pachthof" was oorspronkelijk een landgoed met kasteel dat tal van adellijke geslachten huisvestte o.a. de heren van Wijnegem, de ridders van Diegem, het geslacht 't Serclaes en de burggraven van der Noot. In de 18de eeuw werd er een hoeve met poortgebouw aan toegevoegd en was het omringd met een gracht. Boven de ingangspoort staat het jaartal 1764 en het wapenschild van de familie van der Noot met vijf oesterschelpen en de wapenleuze 'Respice finem'. De naam van het Boone's pachthof verwijst naar de familie Boon, die de hoeve pachtte in het begin van de 19de eeuw. In het midden van de 19de eeuw was Wijnegemhof eigendom van graaf Jacques Coghen, de eerste Belgische minister van financiën en een voorvader van koningin Paola. Vanaf het einde van de 19de eeuw werd het Wijnegemhof eigendom van de graven en prinsen de Merode die het verhuurden.

Tegenover het Wijnegemhof ligt het natuurgebied 'de Rotte Gaten' beheerd door Natuurpunt. Dit gebied strekt zich uit tussen de Wijnegemhofstraat en de Schoonaardestraat in de Molenbeekvallei. Typisch zijn de populieren en de overvloedige aanwezigheid van maretak langs de Zoobeek. In de zomer is dit natuurgebied rijk aan orchideeën, in de winter rijk aan mossen en zwammen. Het gebied herbergt heel wat vogels en reeën.

Voor meer informatie rond het natuurgebied 'de Rotte Gaten' consulteer volgende link :

<https://www.natuurpunt.be/natuurgebied/rotte-gaten>